

Åmot kulturskole

FAGPLAN PIANO

Fase 1 – Begynnernivå

Generell del

Opparbeide evne til aktiv lytting; samt evne til å sette ord på og gjengi musikalske strukturer med både en gehør- og en notebasert tilnærming til materialet.

Begynne tidligst mulig å legge basen for utvikling av teknikk; både gjennom innstuderingsmetodikk og øvingslære, samspill og (forberedelse til og) framføring.

Læringsmiljøet er mangeartet; elevene skal spille, synge, klappe, fantasere, lytte, herme, eksperimentere gjennom å jobbe både med selve spillet, musikkteori og samspill med lærer.

Sentralt står elevens behov og mestringsfølelse – å lykkes med å spille leksene; innarbeide gode øvingsrutiner (med vekt på repetisjoner; korte øvingsøkter; utvikling av gode øvingsvaner som etter hvert fører til selvstendighet).

Læringsmål

Høre

- Imitere; spille/synge enkle melodier og rytmemønstre på gehør.
- Lytte til egen musisering (opptak eller aktiv lytting – høre på seg selv)??
- Herme etter enkle melodiske fraser
- Lærer spiller en enkel barnesang og eleven gjentar ved både å synge og å spille dette. Eksempler på stykker er «Bjørnen Sover» og «Nede på Stasjonen»

Lese

- Lese noter ved å sammenligne og finne likheter i notebildet (notebasert tilnærming)
- Gehørbasert tilnærming til materiale
- Lære de første tonene og hvor de ligger i notesystemet:
 - notene fra lille G og opp til omtrent tostrøken C
 - rytme: hel-, halv-, firedel- og åttedelsnoter
 - C-dur skala, samt lære hovedtreklange i C-dur

Lage

- Forandre motivisk materiale og/eller rytmemønstre fra innlærte eller kjente stykker (enkel improvisasjon)
- Improvisere med for eksempel de fem nederste tonene i C-dur skalaen

Øve

- Finne «snubletråder» - vanskelige deler
- Innarbeide øvingsrutiner (som å pusse tenner og helst finne en tid på dagen å sette av til øvingen; og ikke forandre denne (kl.15-15.10 for eksempel – hver dag):

Eksempler er:

- Antall ganger en takt, en vanskelig del eller en melodi i sin helhet skal spilles per en øvingsøkt
- Øvingsøkten: viktig med 5-7 ganger i uken; og korte økter (5-10 minutter)

Grunnleggende musikalske uttrykk:

Tempo - hurtig og langsomt tempo

Dynamikk – piano, forte

Framføre

Forberedelse:

- Spille for lærer, foreldre og venner

Framføre:

- Spille på minst en konsert i løpet av skoleåret

Fase 2 - Mellomnivå

Generell del

- a. Vektlegge uttrykksmessig, kunnskapsmessig og motorisk plattform, og arbeid med kroppsbevissthet og tekniske ferdigheter står sentralt
- b. Elever i alderen 8-12 år: dette er sentralt – mange er i ferd med å knekke notelesingskoden og det er viktig å bruke tid på dette for at ikke manglende leseferdigheter blir et hinder i videre utvikling.
- c. Det introduseres nye sjangere og elevene får innføring i litt musikkhistorie

Utvikling i denne fasen vektlegger en sammenfatning av tre hovedområder; motoriske ferdigheter på instrumentet, å koble begreper som tilknyttes musikkterminologi (musikkteori samt instrumentspesifikke teknikker, og benytte begrepene i forbindelse med å beskrive musikalske forløp), samt det uttrykksmessige. Mange er i denne alderen (8-12 år) på vei til å «knekke notelesingskoden»; og å bevilge tid til dette er derfor svært viktig (med den hensikt å unngå at manglende leseferdighetene blir et hinder i progresjonen og videre utvikling).

Læringsmål

I

Høre

- Imitere musikalsk form og uttrykk
- Lytte aktivt til eget spill
- Samspill med lærer eller medelev (piano eller eventuelt et annet instrument)

Lese

- Notene opptil trestrøken C i G-nøkkel
- Ha kjennskap til F-nøkkel og hvordan plasseringen av tonene skiller seg fra G-nøkkel
- Prinsippene for faste og løse fortegn samt opplæringstegn
- Kjenne til faste fortegn i F- og G-dur, samt parallellmoll (skalaene)
- Hovedtreklange i F- og G-dur med parallelle tonearter
- Navn på intervallene
- Rytme: punkteringer og trioler, sekstendelsnoter
- Spiller enkle stykker prima vista

Lage

- Eksperimentere med hvordan musikalske virkemidler som dur og moll eller tonehøyde/register (høyt og lavt på pianoet) gir ulike stemninger
- Sette hovedtreklanger til en enkel melodi
- Lage enkle rytmemønstre ved hjelp av brutte akkorder i venstre hånd (for eksempel i forbindelse med julesanger)
- Komponere egne enkle melodier for piano

Øve

- Øvingslære; styrke gode øvingsvaner; øke lengden av øktene (15-25 minutter)
- Kjenne til og kunne beskrive teknikker som er instrumentspesifikke; kunne skille mellom artikulasjon som
- staccato, legato, non-legato
- dynamikk som
- f, p, mf, mp, crescendo, diminuendo
- accelerando og ritardando

Framføre

Forberedelse:

- Spille for lærer, foreldre og venner
- Spille for hverandre (medelever)
- Øve på å gå videre dersom en skulle bomme eller stoppe opp i stykket

- Begynne med mental forberedelse og trening tilknyttet konsertsituasjonen

Framføre:

- Spille på minst en konsert i løpet av skoleåret

FASE 3 – HØYERE MELLOMNIVÅ

Generell del

I denne fasen styrkes ytterligere grunnlaget for en god teknikk (det motoriske), for det musikkteoretiske (elementære faktorer som musikkbegreper, noe musikkhistorie samt kjennskap til og mer selvstendig bruk av instrumentspesifikke verktøy; å skrive egne fingersetninger for eksempel, ta kunstneriske valg i forbindelse med artikulasjon, frasering, dynamikk osv.) og kreativiteten i uttrykk (gjerne hos de som fatter særskilt interesse for musikken). Denne fasen forekommer ofte når elevene er i tenårene – en tid som preges av å «finne seg selv» - store følelser er i sving. Musikalsk kan musikken gjenspeile dette – den personen man er eller ønsker å være; og behovet for nye erfaringer melder seg. Det finnes her større rom for eleven å selv velge repertoar og stykker; samt å utforske flere sangre. De kommer i kontakt med ulik musikk og ulike sjangre; spesielt i vår verden der denne er tilgjengelig på alle digitale plattformer; media, spotify osv. Elevene viser større selvstendighet og innsikt i egen utvikling og læring.

Læringsmål

Høre

Lytte til og reflektere over mange typer musikk. I undervisningen benyttes musikk fra sjangre som pop/rock (rytmisk musikk), klassisk musikk og også selvvalgt repertoar (etter elevens eget ønske).

Lese

- Orienter seg i F-nøkkel
- Lage septimakkorder
- Spille og omvendinger av akkordene
- Rytme; å kunne orientere seg i notebildet med overbindinger og synkoper, samt polyrytmikk (for eksempel 3 mot 2 og omvendt).
- Gjenkjenne de vanligste akkordprogresjonene (D-T, S-T osv.)
- Forholde seg til andre notasjonsformer
- Forholde seg til enkle karakter- og tempoangivelser
- styrkegrader innenfor spekteret *pp – ff (mp, mf, sf, sp, sfz)*
- tempo- og karakteruttrykk som adagio, andante og allegro
- kunne lese enkel besifring

Lage

Lage mer avansert improvisasjoner (melodisk og rytmisk)

Øve

- være mer selvstendig i forhold til valg av fingersetning
- Spille lengre stykker med akkorder i mer avanserte former
- Spille enkle klassiske stykker
- Spille enkle låter med besifring
- Bruke begge pedalene
- Bruke opptak av eget spill som øvingsmetode
- Planlegge øving sammen med lærer og ha egne mål og meninger

Framføre

- Spille konsert med formidlingsvilje
- Mental forberedelse
- Et mer avansert repertoar (lengre stykker; mer krevende teknisk)
-

FASE 4 – VIDEREKOMMENT NIVÅ

Generell del

I denne fasen nærmer eleven seg t høyt musikalsk nivå – noen med høyere utdanning i musikk som mål. Høyt instrumentalteknisk nivå på dette stadiet gir rom for større

Læringsmål

Høre

Memorere og gjengi sammensatte musikalske forløp

Gjøre auditive analyser av musikkstykkets form og innhold

Lese

- Kjennskap til ulike typer fir- og femklanger (septimakkorder, noneakkorder, hel og halvforminskede akkorder)
- Kunnskap om sammenhengen mellom skalatyper og akkordprogresjoner
- Grunnleggende teoretiske kunnskaper om musikkens oppbygning (for eksempel musikkform og akkordprogresjoner og analyse av disse)
- Grunnleggende kunnskaper om musikkhistorie; for eksempel kjennskap til ulike stilepoker
- Kunnskap om ornamenter (bruk av utsmykning i musikken)
- Lese og forstå besifring
- Trening i prima-vista spill
- Akkompagnementsoppgaver

Lage

- Komposisjon og improvisasjon etter elvens evne og ønske

- Tilpasse arrangementer til relevante tverrfaglige prosjekter (keyboard i bandsammenheng, dans)

Øve

- Lage langsiktige øvingsplaner og arbeide kontinuerlig med å optimalisere øve

Framføre

- Planlegge og gjennomføre egen solokonsert eksempelvis i forbindelse med opptak til høyere utdanning (velge og forberede repertoar, reservere lokale, invitere publikum, markedsføre konseptet (konsertproduksjon).
- Spille konsert med stor integritet